

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
חול-המועד סוכות

הגיליון השבועי לכל יהודי 981

י"ח בתשרי התשס"ו
(21.10.05)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד – המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונב

זה הזמן לשמוח

כדי להיות שמחים באמת, אנו זקוקים לברכה מהקב"ה. עכשיו נפתחות בארות השמחה, וכל הרוצה לשאוב שמחה לכל השנה – יבוא וישאב

שנה כואבת עברה עלינו. כעשרת-אלפים יהודים עדיין מלקקים את פצעייהם. ציבורים גדולים חשים אכזבה מהמדינה ומהחברה הישראלית בכלל. מצב-הרוח הכללי שפוף למדי. והנה מגיעים ימי חג-הסוכות, "זמן שמחתנו", ובכל פינה מתקיימים אירועים של שמחת בית-השואבה. בעוד ימים אחדים נחוג את שמחת-תורה, חג שכולו שמחה וריקודים. פעמים רבות אנו רואים מעגלי ריקודים, יהודים שמחים וצוהלים, ובצד עומדים אנשים בפנים רציניות ואולי קודרות. מפעם לפעם פונה אליהם בחביבות מי מן הרוקדים ומזמינם להשתלב במעגל, והם מסרבים. אין להם 'מצב-רוח'. יש להם דאגות ובעיות. ואולי פשוט אין להם חשק לשמוח. בפיהם טענה הגיונית לכאורה: "שמחה זה דבר שבא במפנים. אני לא שמח".

השמחה בידינו

לכאורה, השמחה תלויה בנסיבות אובייקטיביות ובמצבו של האדם. מי שיש לו כל טוב, הוא ובני משפחתו נתברכו בבריאות טובה, ואין לו צרות ודאגות – אמור להיות שמח. ולהפך, מי שיש לו צרות ודאגות – איננו יכול להיות שמח. אך בפועל אנו רואים שהדברים אינם קשורים בהכרח זה בזה.

אכן, לעיתים השמחה מתפרצת מאליה. לפעמים יש נסיבות משמחות שגורמות בעצמן שמחה. אבל בדרך-כלל השמחה תלויה באדם עצמו. ברצונו – יהיה האדם שמח, וברצונו יניח לעצמו לשקוע בדכדוך ובעצב. ואנו נדרשים להיות שמחים ולפעול כדי שבאמת נהיה שמחים.

יש אנשים שיש להם הכול, ואין בליבם שמחה. לעומתם יש מי שהם חסרי-כול, אבל הם שמחים תמיד. אפשר תמיד לחפש את חצי הכוס הריקה ואפשר לראות את חצי הכוס המלאה. האדם השמח רואה בכל דבר את הצד הטוב, וממעיט מערכו של הצד הריק. הוא רגיל למצוא את נקודות האור, ולצמצם את משקלם של הדברים השליליים. כך הוא יכול תמיד להיות שמח – כי תמיד הוא מרגיש שטוב לו.

מי שרוצה יכול לראות בכל דבר את הצד המלא, את הברכה, את הטוב; להיות שמח בחלקו ולהיות מלא תודה לה' על כל הדברים הטובים שזכה להם – ילדים, נכדים, בריאות, פרנסה בכבוד, נשיאת-חן בעיני הבריות, דירה נאה, כלים נאים, ועוד ועוד. הכול תלוי בעצם בנו.

אין זה עניין של אופי טבעי. זה בעיקר עניין של חינוך, השקפת-עולם וגישה לחיים. השאלה אם אתה יכול להיות אדם שמח, אינה קבועה מראש. היא בידך. תרצה – תשמח; לא תרצה – תרחק ממך השמחה. אתה, בהתנהגותך ובגישתך לחיים, קובע אם תהיה אדם שמח או לא.

נחשוב טוב, יהיה טוב

שמחה מבוססת בראש ובראשונה על האמונה. אם אתה מאמין שהקב"ה מנהל את העולם, אתה גם מאמין שכל מה שהוא עושה – לטובה הוא עושה. אם יאחרת לאוטובוס – מיד אתה אומר לעצמך שכנראה זה לטובתך. אם מישהו במשפחה חולה, חלילה, אינך מניח לדאגה להפיל את רוחך, אלא מיד אתה מתמלא אמונה וביטחון שהחולה יבריא ושהכול ישוב על מקומו בשלום. האמונה הזאת עצמה מביאה ברכה ורפואה, כפי שאמרו גדולי החסידות: "תחשוב טוב – יהיה טוב".

אולם השמחה היא גם מתנת שמים. כדי להיות שמחים באמת, אנו זקוקים לברכה מהקב"ה, שיפתח לנו את שערי השמחה. וכאן מתחברים הדברים עם חג-הסוכות ושמחת-תורה – זה חג שבו נפתחות בארות השמחה, וכל הרוצה לשאוב שמחה לכל השנה – יבוא וישאב.

הימים האלה הם מקור השמחה, המעיין הנובע. עכשיו אנו יכולים לשאוב שמחה וחדווה כאוות-נפשנו, למשך השנה כולה. מי ששמח עכשיו שמחה אמיתית – ישמח, בעזרת-ה', כל ימות השנה הבאה. ואין לך קל מזה: פשוט להרים את הרגליים, לרקוד, לשמוח עם התורה – וכל המרבה, הרי זה משובח. נצא אפוא בריקוד שמח ונשאב לנו שפע של שמחה לכל השנה כולה.

ספרים

אנציקלופדיה לחסידות

מאת הרב ד"ר יצחק אלפסי
בהוצאת מוסד הרב קוק

הכרך השלישי של האנציקלופדיה המקיפה על אישי החסידות. בכרך זה האישים באותיות כ"ת. מאגר אדיר של מידע על כל מאורי החסידות. 480 עמ'. טל' 02-6526231.

הלב של צפת

מאת מ' מרינובסקי וי' הלפרין
בהוצאת חסדי ל"ב

הספר מתאר את אישיותו המיוחדת של הרב לוי ביסטריצקי, רבה של צפת, שנפטר לפני כשלוש שנים, ואת המהפך שחולל בתחום הכשרות. 196 עמ'. לצד הספר הזה הופיע **כשרות** – בימה לעיון בנושאי כשרות המזון בעידן הטכנולוגי. 552 עמ'. טל' 04-6972698.

הנשר הגדול

מאת אבישי בר-אוויר
בהוצאת המחבר

לרגל מלאות שמונה-מאות שנה לפטירת הרמב"ם מגיש המחבר ספר המגולל את תולדותיו, סוקר את משנתו ומציג את הרמב"ם גם באספקלריית הדורות. הדפסה מהודרת. 112 עמ'. 02-5868489.

פעם אחת

מאת רחמים מלמד-כהן
בהוצאת ספריית בית א"ל

כשהוא חולה בניון שרידים כתב המחבר את ספרו החמישי, המגולל סיפורים אפיוזודות ותיאורים ממסעותיו בעולם הגדול, לצד חוויות מהארץ וממערכת החינוך, שבה שימש מפקח כשלושים שנה. 177 עמ'. טל' 02-6427117.

זמני השבוע

ירושלים ת"א חיפה באר-שבע אילת ניר-עז
 כניסת השבת 5:45 4:44 4:43 4:30 4:39 4:25
 צאת השבת 6:48 5:39 5:39 5:37 5:38 5:36
 פקס: 03-9606169
 אינטרנט: www.chabad.org.il
 דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
 נדפס בדפוס יד-החמישה-כפר-חב"ד, טל' 03-9600280
 אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות
 נא לשמור על קדושת הגיליון

בין סוכה שאולה ללולב שאול

לעומת זאת, בקיום המצוות של ראש-השנה ויום-הכיפורים יש חלוקות. יש מי שמקיים את המצוות ביתר שלמות ויש מי שמקיים אותן בפחות שלמות.

הסוכה 'שלך'

שני העניינים הללו באים ומתגלים בחג-הסוכות בסוכה ובארבעת המינים. בסוכה מתגלית הנקודה הפנימית שלמעלה מחלוקה לדרגות. לכן אמרו חז"ל "כל ישראל ראויים לישוב בסוכה אחת". ואילו בארבעת המינים מתגלה הקשר שנוצר בין יהודים לקב"ה על-ידי קיום המצוות, ולכן יש בהם הבדלי דרגות, מבעלי תורה ומעשים טובים עד מי שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים.

לכן אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חברו. הסוכה מבטאת את הנקודה שבה כל ישראל הם מציאות אחת, וממילא הסוכה של חברו היא 'שלו'. לעומת זאת, בארבעת המינים יש הבדל בין יהודי ליהודי, וכל אחד ואחד הוא מציאות לעצמו, ועל-כן אי-אפשר לראות את לולבו של הזולת כלולב 'שלך'.

(לקוטי שיחות כרך יט, עמ' 348)

נחשבת שלו והוא יוצא בה ידי חובתו. לעומת זאת, כשאדם משאיל את לולבו לחברו, אין הוא נותנו לו אלא לצורך קיום המצווה, וממילא אין כאן "ולקחתם לכם".

יש לקשור זאת לעניינם הפנימי של הסוכה והלולב. בכלל, בחג-הסוכות מתגלים ובאים לידי ביטוי עניינים שהיו נסתרים ("בכסה") בראש-השנה וביום-הכיפורים. בימים הנוראים יש המצוות שמקיימים – תקיעת שופר בראש-השנה והתענית ביום-הכיפורים, ויש עצם מהותו של היום – הכרת הקב"ה למלך בראש-השנה ו"עיצומו של יום מכפר" ביום-הכיפורים.

קשר שלמעלה מפרטים

כשעם-ישראל מבקש מהקב"ה "מלוך על העולם כולו בכבודך", זה ביטוי של נקודת הקשר העמוקה בין כל יהודי לקב"ה. קשר זה הוא למעלה מפרטים ומחלוקה לסוגים ולדרגות ובנקודה זו כל ישראל שווים ממש. גם הכפרה שנוצרת על-ידי "עיצומו של יום" היא למעלה מחלוקה לדרגות, והיא מקיפה את כל עם-ישראל בשווה.

מצוות חג-הסוכות מופיעה הדגשה מיוחדת, שהסוכה וארבעת המינים צריכים להיות של מקיים המצווה. בארבעת המינים נאמר "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר", ומהמילה "לכם" למדו חז"ל שארבעת המינים צריכים להיות שלכם. כמו-כן בחג-הסוכות כתוב "וחג-הסוכות תעשה לך" – וגם כאן הכוונה משלך.

אבל בכל-זאת יש הבדל בין שתי המצוות הללו. על ארבעת המינים נקבע בגמרא: "אין אדם יוצא ידי חובתו ביום-טוב הראשון של חג בלולבו של חברו", ואילו בעניין סוכה ההלכה היא שאדם "יוצא ידי חובתו בסוכתו של חברו", והמילה "לך" מתפרשת לשלילת סוכה גזולה, אבל סוכה שאולה מותרת.

פנימיות הסוכה והלולב

כך אפשר להסביר את ההבדל: עניינה של סוכה לשמש דירתו של האדם במשך ימי החג, ממש כמו דירת-הקבע שלו במשך כל השנה. כאשר יהודי משאיל את סוכתו לחברו, הוא מתכוון לאפשר לו להשתמש בסוכה כבדירת-הקבע, וממילא הסוכה

מן המעייין

נושא השבוע: ריקוד

אמרת השבוע

פחד ה'

אדמו"ר ה'צמח-צדק' מליובאוויטש ישב פעם אחת בהתוועדות חסידית, והיה על השולחן משקה חריף ביותר. הנוכחים טעמו ממנו מעט, אולם ה'צמח-צדק' מזג לעצמו כוס אחת ושתה אותה עד תומה, ואחר-כך כוס שנייה ושלישית.

הכול היו בטוחים שאחרי כמות כזאת של משקה יהיה ה'צמח-צדק' שיכור, אך אז העביר ה'צמח-צדק' את ידו על מצחו, ולא היה ניכר עליו כלל ששתה משקה, ודיבר עניינים עמוקים בתורת החסידות בבהירות ובצורה מסודרת לגמרי.

כשהביעו לפניו את התפעלותם מכך, אמר שהתכוון בגדולת ה' ונפל עליו פחד רב, ו"יין קשה – פחד מפיגו" (על משקל לשון הגמרא אומרת "פחד קשה – יין מפיגו").

לב עם לב

מי רוקד בעת הריקוד – וכי יד עם יד, או רגל עם רגל? לרקוד רוקד לב יהודי עם לב יהודי. כל העמקים וכל ההרים והגבעות אין ביכולתם להפריד בין לב יהודי ללב חברו.

(הרבי מסלונים)

שמחת הנפש

שמחת הריקוד באה מעצם שמחת הנפש בעצמותה ומהותה. כאשר תגבר השמחה על הדעת, עד שלא יוכל לעצור רוחו וליבו, ירקוד ברגל, בהגבהת ראשו וגופו כאחד. ובוזה תתמלא שמחת הנפש ותערב לה ביותר.

(האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש)

קשר של איחוד

כאשר יהודי אוזח ביד רעהו ונותן יד לחברו, וחברו לחברו, הם מתלכדים ומתאחדים ביניהם בגוף ובדעת, וקשר האיחוד ביניהם הולך ומתקשר עם כיסא-הכבוד.

(הבעל-שם-טוב)

הפרדת הגשמיות

ענין הריקוד בשעת שמחה הוא מעין 'המרקד', שהוא אב-מלאכה בשבת. 'המרקד' הוא הפרדת האוכל מתוך הפסולת או להפך. כך הריקוד מפריד את הגשמיות מהנשמה, עד שהאדם מגיע להתפשטות הגשמיות.

(חידושי הרי"ם)

ניעור האבק

בשעה שאדם רוקד בכל גופו, הדבר דומה לניעור הבגד מחול ומאבק, שהחול והאבק נופלים והבגד מתנקה. כך בריקוד, החיצוניות שבאדם נופלת ונפשו מזדככת ועולה.

(חובת התלמידים)

מעורר הרגש הפנימי

אם על הקול נאמר שהוא מעורר את הכוונה, כל-שכן שמעשה הריקוד וקול הנגינה בכוחם לעורר את הרגש הפנימי של היהודי, לעורר ישנים ולהקיץ נרדמים, ולהגיע לשמחה פנימית.

(נתיבות שלום)

טעות מכוונת

אלול תרצ"ט. בחנותו של ר' מענדל, סוחר האתרוגים הירושלמי, שוררת מבוכה. אחד העובדים, שהופקד על מיון האתרוגים, התרשל בתפקידו. על ארגז שהיה מוצפן מתחת לשולחנו של ר' מענדל, נפתח רק לפני קונים מיוחסים ועשירים, התנוססה האות מ, כלומר – 'מובחרים'. אך כשפתח ר' מענדל את הקופסה, לכבודו של אחד מאותם לקוחות, החסיר ליבו פעימה: בתוך הקופסה התגלגלו בלי שמץ של הוד והדר כעשרים אתרוגים פשוטים.

"מה קורה כאן?!", רטן ר' מענדל, אובד-עצות ונכלם. "היכן ה'מובחרים'?!". הרעים בקולו על העובד הנבוך שבלבל את היצירות. במהרה התברר כי ה'מובחרים' נעלמו, כאילו בלעתם האדמה. עוד באותו היום פוטר העובד, אך היעלמות האתרוגים נותרה כתעלומה לא-פתורה. באזור אחר של כדור-הארץ היו הכול טרודים במלחמת-העולם, ששיבשה באחת את כל סדרי החיים. ערים וכפרים ברחבי אירופה נכבשו בסערה תחת המגף הנאצי. מעטים נתנו את דעתם באותם ימים טרופים על עסקי לולבים ואתרוגים.

שונה היה המצב בעיירה בעלז, ששכנה על שפת נהר בוג, שעל-פי הסכם ריבנטרופ-מולוטוב נקבע כגבול שבין רוסיה לגרמניה. בחודש תשרי ת"ש השתלטו על בעלז הרוסים, שכמובן היו עדיפים מהגרמנים. מצב זה איפשר לבני בעלז לקיים חיי שגרה יחסיים. גבאי החצר יכלו אפוא להרשות לעצמם להיות טרודים בשאלה – מהיכן ישיגו השנה אתרוג מהודר לרבי אהרון מבעלז ולחסידים.

שנים נהג סוחר האתרוגים הירושלמי, ר' מענדל, לשלוח לרבי אתרוגים. שתי קופסאות היה שולח. אחת ובה אתרוגים מהודרים לברכה. קופסה זו הייתה נשלחת במטוס, כדי לשמור ככל האפשר על שלמות האתרוגים והידורים. קופסה שנייה, ובה אתרוגים פשוטים ואף פסולים, הייתה נשלחת אל הרבי כדי לתלות אתרוגים בסכך הסוכה. היא נשלחה באנייה.

באותה שנה הצר ר' מענדל על שהתממה במשלוח האתרוגים מהודרים לרבי, שכן בינתיים פרצה המלחמה וקשרי האוויר שובשו. אמנם את האתרוגים הפשוטים והפסולים הקדים ושלח באנייה, אך בכך לא הייתה כל נחמה, שכן אף אחד מאתרוגים אלה לא היה ראוי לברכה. גם הגבאים בבעלז הביאו בחשבון את

להתקרב בשמחה

רבים זכו להתקרב לאור התורה והמצוות דווקא במעמדים של שמחה. בעולם של ימינו יש הרבה מאמצים 'לעשות שמח', אבל בדרך-כלל אין זו שמחה אמיתית, אלא התפרקות יצרים. אחרי 'שמחה' כזאת אין האדם חש התרוממות-רוח ואין הוא מרגיש שקיבל כוחות חדשים, אלא להפך, מרוקן מאנרגיות ומחדווה אמיתית. לכן בני-האדם מקסמים כל-כך לראות שמחה אמיתית, טהורה, שמרימה את האדם לפסגות חדשות.

יש גם-כן מי שבתודעתם מתחברת שמירת התורה והמצוות עם תחושת עול ופחד, ואין הדבר מושך את ליבם להתקרב לעבודת ה'. ודאי שיהודי צריך לעבוד את ה' מתוך קבלת-עול ויראת-שמים, אבל אין בזה סתירה לשמחה. לצד היראה צריך יהודי להיות מלא שמחה מהזכות שניתנה לו לגרום נחת-רוח לאביו שבשמים, בבחינת 'עבדו את ה' בשמחה'. שמחה זו היא כמו מגנט, שמושך אליו גם יהודים נוספים.

שמחה ותענוג

באחת משיחותי (התוועדות תשמ"ח כרך ב, עמ' 271) מדבר הרבי מליובאוויטש על כך "שכל עניין בעבודת ה' יעשה מתוך תענוג ושמחה", ובהמשך לזה הוא אומר, ששמחה זו צריכה להיות "לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם בנוגע לזה שצריכים לקרבו ליהדות, שהתקרבותו לתורה ומצוות תהיה (לא) מצד יראת העונש וכיוצא בזה, (אלא) על-ידי זה שמרגיש הטוב-טעם והתענוג שיש בתורה ומצוות".

ועוד הוא אומר (שם עמ' 270): "ההשפעה על הזולת צריכה להיות באופן כזה שתגרום לשמחה ותענוג גם אצל הזולת". כלומר, הפעילות לקרב יהודי לאור התורה צריכה להיעשות בדרך שתביא לו תחושת שמחה ותענוג.

השמחה מסייעת גם-כן להתגבר על הקשיים הרבים הכרוכים בשינוי הרגלים ואורחות-חיים. על השמחה נאמר שהיא "פורץ גדר", ובכוחה לפרוץ מגבלות. דברים שאדם מתקשה לעשותם במצבים רגילים, הוא יכול להשיגם כשהוא שרוי בשמחה.

הרבי הביא פעמים רבות משל לזה מאדם שנותנים לו ארגז כבד ומורים לו לשאתו לביתו. כשהאיש שואל מה יש בארגז, משיבים לו: אבנים. האיש נושא את הארגז הכבד, וכעבור זמן קצר מרגיש את קושי המשא, ובשלב כלשהו מניח את הארגז מידי וטוען שאין לו כוח להמשיך. ברגע זה, כשהאיש כולו נוטף זיעה, תשוע וחסר-כוחות, באים ואומרים לו שאמנם יש בארגז אבנים, אבל אלה אינן אבנים פשוטות, אלא אבני-חן, יהלומים יקרים, והוא מחזיק בידו אוצר יקר – אין ספק שיקום בשמחה ויישא את הארגז הכבד לביתו כאילו היה נוצה קלילה.

השמחה נוסכת אפוא באדם כוחות חדשים, עד שכל מושגי היכולת ואי-היכולת משתנים לגמרי. כשהיודי זוכה לחוש את השמחה שבהתקרבות לקב"ה, פתאום שום דבר לא קשה לו. הוא יכול לשנות את כל אורחות-חיינו במהירות ובקלות, בלי לחוש בקושי כלשהו, שכן השמחה ממלאת אותו תעצומות-נפש וגבורה.

פתיחת הנפש

השמחה גם פותחת את הנפש. אנו רואים פעמים רבות שבעת שמחה האדם משתחרר מעכבות רבות וממעצורים הטבועים באופיו. קמזן מפזר כספים רבים בעת שמחתו. אדם קר ומאופק מתחיל פתאום לרקוד ולפזז. כי השמחה פותחת את המעצורים בשמירת החיות של הנפש, ומאפשרת לכוחותיה הבלתי-מוגבלים של הנשמה לפרוץ ולהתגלות.

כשהיודי נסחף בשמחה של מצווה, נפשו נפתחת, מחיצות נופלות, מכשולים מתמוססים. כשהוא מקבל החלטה טובה במעמד של שמחה, קל לו הרבה יותר לעמוד בה, כי השמחה נותנת לו כוחות להתגבר על הקשיים. על-כן כדאי מאוד לנצל זמני שמחה, כשמחת בית-השואבה או הקפות שמחת-תורה, כדי למשוך את ליבם של יהודים נוספים אל אור התורה ומצוותיה.

אתרוג מהודר עבור הרבי. ומה יעשו כל יהודי בעלז בלי אתרוג ראוי לשמו?

להפתעת הגבאים ביקש הרבי להביא לחדרו את קופסת האתרוגים שהגיעה באנייה. על הקופסה הסגורה כתוב היה באותיות גדולות – 'לנוי סוכה'. מי

העובדה שעד כה הגיעה רק קופסת האתרוגים הפשוטים. הם הבינו כי על רקע המלחמה אין שום סיכוי שתגיע גם קופסת האתרוגים מהודרים.

תחזיתם התאמתה. ימים אחדים לפני חג הסוכות התברר סופית כי אין

יודע", חלפה המחשבה במוחם של הגבאים הנואשים, "אולי בכל-זאת ימצא ביניהם אחד הראוי לברכה".

הקופסה נפתחה והרבי החל להוציא ממנה אתרוגים. למרבה הפלא והתדהמה, כל האתרוגים שבתוך הקופסה הבהיקו בניקיונם ובהדרם. אתרוג אחר אתרוג הוצא מהקופסה, וכל אחד ואחד – הדר שבהדר! איש לא הבין כיצד התרחש הנס. דבר אחד היה ברור – אתרוגים כאלה לא תולים בסכך הסוכה...

באותו חג-סוכות היה לרבי אתרוג מהודר ביותר, אך לא רק לו, אלא גם לקהילות אחדות בגליציה היו אתרוגים מהודרים ששלח אליהן הרבי.

בשנת תש"ד הגיע הרבי מבעלז לארץ-ישראל, לאחר שאיבד בשואה את כל משפחתו ואלפים מחסידיו שהיו קשורים אליו בכל נימי נפשם. הרבי התקבל בחום רב על-ידי יהודי הארץ, שראו בו אוד מוצל מאש וקרן אור באפלה.

בין מקבלי פניו המתין בתור גם סוחר האתרוגים הירושלמי, ר' מענדל. כשעבר ר' מענדל לפני הרבי והציג את עצמו, נשא אליו לפתע הרבי זוג עיניים מאירות. "ייר-רכוח ר' מענדל על האתרוגים ששלחת אלינו בפעם האחרונה; הם היו מהודרים באופן יוצא מהכלל והצילו אותי ועוד אלפי יהודים!".

ר' מענדל הביט ברבי משתומם, מנסה לדרת לסוף דבריו. "הלוא שלחתי לרבי אתרוגים ל'נוי סוכה'?", שאל בהיסוס.

"אך בקופסה היו אתרוגים מהודרים ביותר", השיב לו הרבי בחיך.

לפתע קלט ר' מענדל את שאירע. דברי הרבי החזירוהו באחת ארבע שנים לאחור, לא רגעי הכעס והמבוכה שבחנות, כשחר אחר קופסת האתרוגים המהודרים ולא מצאה. פתאום קלט כי בגלל הטעות שעשה ממיין האתרוגים, כאשר הכניס את האתרוגים המובחרים ביותר לקופסת ה'נוי סוכה' – היו לרבי ולאפ"ר אלפי יהודים בגליציה אתרוגים לברכה!

ליבו נצבט כשזכר בדברים הקשים שהטיח אז באותו עובד מסכן ובפיטוריו ערב החג. עוד באותו היום התדפק על ביתו של אותו עובד מפוטר וביקש את מחילתו. בהשתאות גדולה הקטיב העובד לסיפור המופלא. חיך גדול של אושר נמתח על שפתי, חיך שפיצה אותו על הצער והבושה שספג ארבע שנים קודם-לכן.

גם בשנים הבאות הוסיף ר' מענדל להביא לרבי מבעלז אתרוגים מובחרים, לצד אתרוגים פשוטים ל'נוי סוכה'. את אלה לא היה צריך לשלוח במטוס או באנייה, אלא במו-ידי הביא אותם והגישם לרבי, בחיל וברעדה.

ספר-התורה חידש את ימיו כקדם

אלא שתלאות הזמן והטלטולים הרבים נתנו את אותותיהם בספר-התורה והוא נפסל. שלוש פעמים התגייסו בני המשפחה לתקן את הספר, אך לבסוף נואשו. ספר-התורה נשאר פסול. הוא הועבר לבית-הכנסת 'חוג חתם סופר' בבני-ברק. לקרוא בו לא היה אפשר, אך לרקוד עמו בשמחת-תורה, רקדו גם רקדו. כך כארבעים שנים רצופות.

הספר תוקן

לפני כשנה וחצי החליט אחד הנינים, ר' צבי-יהודה ביכלר, לעשות מאמץ אחרון נוסף לתקן את ספר-התורה. כמה חודשים עמל סופר, המתמחה בתיקון ספרי-תורה עתיקים, על תיקון הספר. העקשנות והעמל השתלמו. בראש-חודש אלול אשתקד הוכנס, כאמור, ספר-התורה לבית-הכנסת 'נווה-השלשה'.

ר' יהושע ביכלר וספר-התורה שראה ארבעה דורות

התורה. הם נעלו את הבית והפקידו את המפתח בידי שכנים, בני משפחת אופמן, בבקשה לעשות הכול כדי להוציא את ספר-התורה מהונגריה ולהביאו למקום מבטחים.

הועלה לארץ

זמן לא-רוב לאחר מכן הגיעה משפחת אופמן לארץ, ועמה ספר-התורה. התרגשות גדולה אחזה בשרידי משפחת ביכלר. ספר-התורה הוכנס לבית-מדרשו של הגאון הרב וזנר, בשכונת זיכרון-מאיר בבני-ברק. לימים עבר הספר לבית-הכנסת המרכזי בשיכון ג בעיר, שבו התפלל הנכד, ר' יהושע ביכלר, שאף קרא בו במהלך השנים.

שיאת ספר-תורה, במיוחד בהקפות שמחת-תורה, מעוררת התרגשות טבעית בליבו של כל יהודי, אך לעיתים זוכה אדם לחבוק ספר-תורה שנוסף על קדושתו מקפל בין גוויליו סיפור יוצא-דופן. כזה הוא ספר-התורה שהוכנס לפני שנה לבית-הכנסת 'נווה-השלשה' בבני-ברק. ספר-תורה זה מגולל את סיפורו של העם היהודי בשמונים השנים האחרונות, ומעביר אותו מאב לבן, מבן לנכד ומנכד לנין.

ראשית הסיפור כעשרים שנה לפני מלחמת-העולם השנייה, בבודפשט שבהונגריה. ר' משה ביכלר, איש תם וירא-שמים, ביקש לזכות במצווה הגדולה של כתיבת ספר-תורה. חסך פרוטה לפרוטה ושילם את שכרו של סופר סת"ם מומחה, שעמל שנה שלמה על כתיבת ספר-תורה מהודר. שמחתו של ר' משה לא ידעה גבול ביום שבו הוכנס ספר-התורה, בתהלוכה חגיגית, לבית-הכנסת של קהילת 'חברת ש"ס' בעיר.

ללא פגע

כשש שנים לאחר מכן נפטר ר' משה, וספר-התורה הובא לבית בעליו המנוח, שבו התקיימו תפילות בשנת האבל. כשפרצה מלחמת-העולם חרדו בניו של ר' משה לגורלו של ספר-התורה, היקר מכל יקר. הם החליטו להשאירו בארון-קודש קטן, בביתו הנטוש של ר' משה.

המלחמה תמה, וכמה מנכדיו של ר' משה שרדו וחזרו לבודפשט. ליבם היה נתון אל ספר-התורה. האם שרד, שאלו את עצמם בחרדה מהולה בתקווה קלושה. כשנכנסו לבית הסב נדהמו לגלות כי ספר-התורה נותר שלם וללא פגע.

לא חלף זמן והנכדים ניצלו הזדמנות לצאת מהונגריה. התנאים לא אפשרו להם לקחת עמם את ספר-

"גפן מבטחים"
גם לך מגיע את קרן הפנסיה "מבטחים" - הקרן הטובה בישראל עם הרחבה מלאה לאובדן כושר עבודה

ביטוח מיוחד
למקוואות ובתי כנסת

קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי

1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא

נשמה עם עצמה

סיפורם המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.

נשמה עם עצמה
נ. ישיבה במסע רוחני - רב טלמון

ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה
מאת **מנחם ברוד**
הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פִּינֵת הַהֶלְכָה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

כבוד ספר-התורה

שאלה: האם מותר לשבת בשעת ההקפות וכשרוקדים עם ספרי-התורה?

תשובה: הרמב"ם כותב: "כל הרואה ספר-תורה כשהוא מהלך, חייב לעמוד מפניו, והיו הכל עומדים עד שיגיע למקומו, או עד שיתכסה מעיניהם, ואחר-כך יהיו מותרים לשבת". זאת למדו חז"ל בקל-יחומר מן המצווה לקום מפני תלמידי-הכנס: "מפני לומדיה עומדים, מפניה - לא כל שכן?".

כספר-התורה נמצא על שולחן-הקריאה, הרי זה כאילו נמצא "במקומו", וכמורכב כשאדם יושב ואוחז בו, כגון בשעה שקוראים בכמה ספרי-תורה.

בשעת ההקפות סיבה הבימה, כנהוג, ודאי אין ספר-התורה "במקומו". יש סבורים, שהקהל ראוי לשבת בשעת הריקודים רק כשאין רוקדים עם ספרי-התורה, אף שהם

מוחזקים בידי העומדים. יש מתירים לשבת אף כשרוקדים עם ספרי-התורה. זקנים וחלשים יכולים לסמוך על המקילים.

אם יש אנשים העומדים (ולא זזים) בין היושב לבין ספר-התורה, אפשר בשעת הצורך להתייחס אליהם כאל מחיצה, שעושה את ספר-התורה כאילו הוא ברשות אחרת.

כאשר נמצא הספר בידי החזן ב'הזכרת-נשמות' וכדומה, אין חובה לעמוד. בהגבהת ספר-התורה חייבים לעמוד, וכמורכב בפתיחת הארון להוצאת והכנסת הספר. רבים נוהגים לעמוד גם בפיוטים בימים הנוראים וכדומה, כאשר פותחים את ארון-הקודש.

מקורות: קידושין לג. רמב"ם הל' ס"ת פ"י ה"ט ומפרשיו. יו"ד רפ"ב ובאחרונים, ט"ז יו"ד רמ"ז. משני"ב כשער הציון קמ"ח. 'צדקה ומשפט' להר"י בלוי פט"ז ס"ג; פסקי תשובות תקפ"א, ושי"ב. ועין 'א"ח רמ"ו. תרל"ב.

מעשירים את השבת עם "שולחן שבת"

שולחן שבת שלכם ייראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ללא תוספת דמי משלוח): **יודאיקה, 1-700-704120**